

CYCLE HISTORISK TIDENDE

Nr. 5

December 1998

Scandinaviens eneste cykelhistoriske tidsskrift

ARTIKLER I DETTE NUMMER:

CYKELKURIOSITETER.....SIDE 4

CYKLEN OG FOTOGRAFEN.....SIDE 15

INDHOLDSFORTEGNELSE I ØVRIGT.....SIDE 24

Fra redaktionen

Hvad skal vi egentlig med viden om cyklens historie? Er det et udslag af tidens mode at interessere sig for alt gammelt, eller ligger der en dybere mening bag?

Et gammelt ordsprog lyder: "Den, der ikke værdsætter fortiden, er ikke fremtiden værd."

Hvis man beskæftiger sig med en eller anden interesse som f.eks. cykling, vil man før eller siden kaste blikket tilbage i tiden. Viden om hvordan det engang var, giver interessen større forståelse og mening.

Tit er historien tillige underholdende og morsom, idet historiske kendsgerninger beskrevet i nutidens perspektiv ofte kalder smilet frem, da man jo kender resultatet.

Dette er et af Cyclehistorisk Tidendes formål at bidrage til viden om fortiden ud fra et meget stort kildemateriale, som ikke på anden

vis er at finde i Skandinavien.

Redaktionen samarbejder tillige med cykelhistorieforskere over hele verden samt I.V.C.A. (International Veteran Cycle Association) og iøvrigt overalt, hvor der pågår forskning og udbredelse af viden om cykler.

Trods den omfattende cykellitteratur udgivet siden cyklens fremkomst og til dato har det vist sig, at kendskabet til cyklens historie ofte er præget af mangel på sikker viden. Gentagelser af forfatternes teorier og dragne slutninger er blevet til kendsgerninger.

Historieskrivning består som bekendt for en stor del i udvælgelse af kildemateriale. Cyclehistorisk Tidendes redaktion udvælger det kildemateriale, som forskningsresultater viser, er historisk korrekt - og videregiver dette til læserne. □

*Abonnement på Cyclehistorisk Tidende—
kr. 85, -for1999—bedes venligst indbetalt
på vedlagte giro inden 15.januar1999.*

Cykelkuriositeter

Det kræver en del plads at samle og opbevare gamle cykler i deres helhed. Men der findes mange andre muligheder i interessen for cykler.

Siden cyklens fremkomst har man udgivet en mængde litteratur især i udlandet, men også en del bøger på dansk, navnlig i tidligere tid (se Cyclehistorisk Tidende, nr. 1, december 1997).

Originale cykelhistoriske bøger er noget vanskelige at få fat på, men som genoptryk findes de i stort antal. Indenfor de sidste år er der udgivet en hel del nye cykelhistoriske bøger. Siden 1990 er der således udgivet over 35 cykelhistoriske bøger og mindre tidsskrifter, dertil kommer medlemsblade fra cykelhistoriske klubber og organisationer verden over samt genoptryk af de helt gamle bøger.

Udover litteraturen har man i tidens løb fremstillet og fremstiller stadig en utrolig mangfoldighed af genstande med cyklen som motiv. Foruden at være et populært transportmiddel har kunstnere og designere brugt cyklen som motiv i deres frembringelser i langt større grad end med andre transportmidler.

Foruden egentlige cykelmodeller af nyere og ældre typer udført i metal, træ eller porcelæn findes også almindelige brugsgenstande som vaser, kopper, tallerkener, flasker, askebægre, vinkarafler. Sådanne brugs- og pyntegenstande blev som

regel i ældre tid brugt som gave ved jul og fødselsdage til cyklister.

Man har malerier og tegninger af kendte og ukendte kunstnere. En mangfoldighed af plakater og fotos. Med hensyn til fotos var det almindeligt at gå til fotografen, når man havde fået sin første cykel, for at forevige denne store begivenhed til familiealbummet.

Der er andre muligheder for at påbegynde en samling med cyklen som motiv.

Man har frimærker, tændstikæsker, mærkater, nøgleringe, kagedåser, serveringsbakker, postkort osv. med cyklen som motiv både med ældre og nyere cykeltyper.

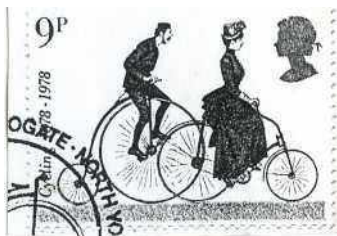
Der findes beklædningsgenstande som slips, forklæder, tørklæder, skjorter, knapper med cykelmotiv. Cyklen er også brugt på viskestykker og håndklæder, ja endog som motiv på sengetøj.

Man kunne nævne endnu mere, for der dukker stadig nye genstande op. Sidst har vi set indkøbsposer og gavepapir med cykelmotiv.

Motiverne er som regel moderne cykler, men ikke sjældent ses også ældre historiske typer.

De ældre genstande er naturligvis lidt vanskelige at få, men man finder dem på antikvitetsmarkeder, og de nyere genstande findes overalt og i mange forskellige former, idet designere stadigvæk bruger cyklen som motiv. □

DECEMBER 1998

Der findes frimærker fra hele verden med cykelmotiv.

Danske postmærker.

Bicycle Poster Matches

Close Cover Before Striking

964-6606

Bombay

Strike Here Matches Ltd, London, Ont

515 Jarvis Street
TORONTO · CANADA

Eksempler på tændstikæsker med cykelmotiv, som findes i hundredvis fra hele verden.

Reklamemærker.

Børneglansbilleder.

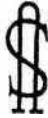
Samlermærker set i tyggegummipakker.

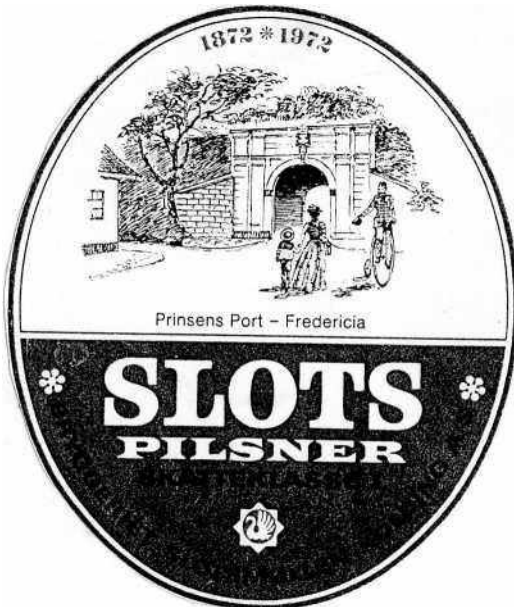
§ JOKER

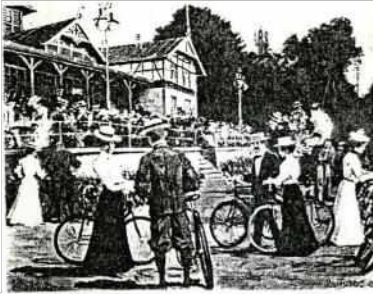
48475

Spillekort med cykelmotiv.

*Øletiketter,
her en dansk.*

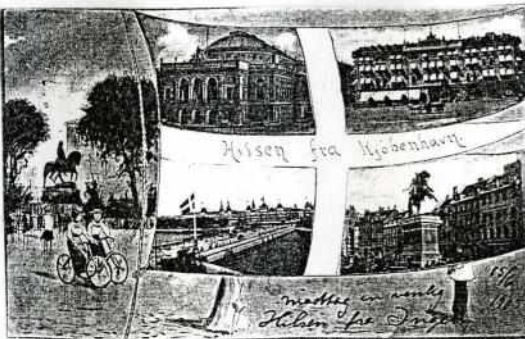
Kong Christian IX paa den 1 Børnehjælpsdag.
I Aar den. 10— Børnehjælpsdag.

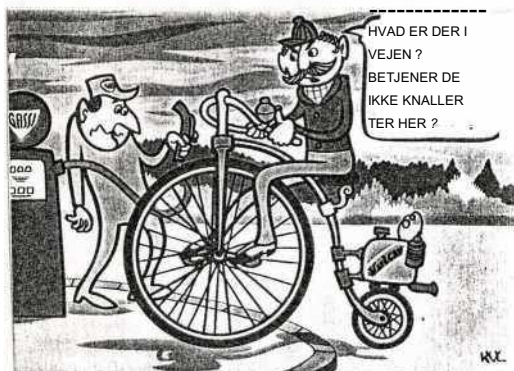

C. N. Sørensen 27

Eksempler på ældre
postkort, som kan findes på
loppemarkeder.

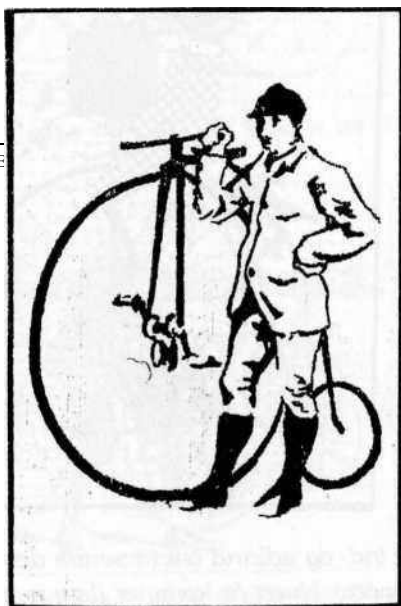

Fødselsdagskort og humørkort findes i stort antal.

DECEMBE

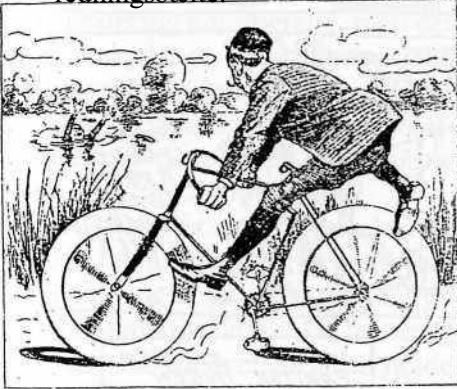
*Moderne Kunstnerkort
har ofte cykelmotiv.*

Bed din familie og dine venner i ind- og udland om at sende deres Julehilsener på kort med cykelmotiv. Hvert år kommer flere nye.

I ældre tidsskrifter ses ofte tegninger
og vittigheder om cykler.
Her eksempler fra Illustreret Familie-
Journal.

Gummihjulet som
redningsbælte.

.hvad er bet — jeg tror, den -mand er veb at
drukne —

Grib fat derube!"

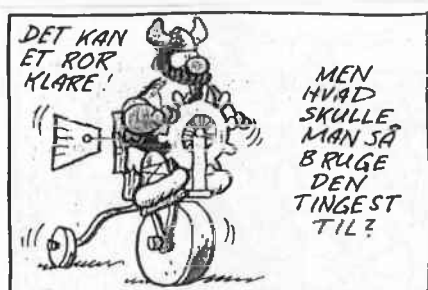
Vent lidt, her tror jeg, en af mine Gummiringe
kan hjælpe.

„Tusind Tak, unge Mand, Deres Gummihjul har
irelst mit Liv!"

BALDUR

DEN BARSKE

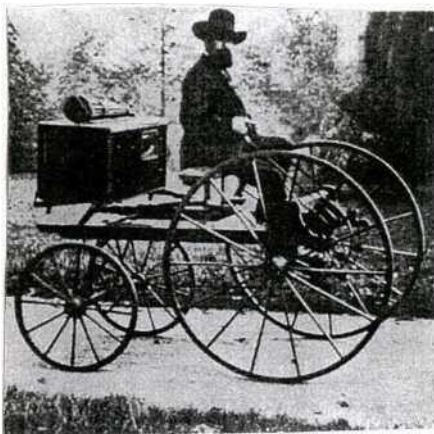
Set i Jyllands-Posten
1991.

Cyklen og fotografen

Cykling og fotografering har samme ophav, nemlig de opfindsomme englændere i victoriatiden.

Udviklingen af cyklen fra begyndelsen af 1800-tallet foregik som bekendt i England. Det samme var tilfældet med fotograferingen. William Henry Fox Talbot (1800-77) havde patenteret den fotografiske proces i 1839. Omkring 1870 blev fotografering kommerciel, men der var betydelige problemer med transport af kamera, stativ, glasplader og kemikalier til fremkaldelse, der tilsammen godt kunne veje omkring 200 kg.

Fotograferne skulle rejse landet rundt for at fotografere hvad folk ønskede, og at gå med udstyret på ryggen var upraktisk. På hesteryg gik det lidt bedre, men at holde

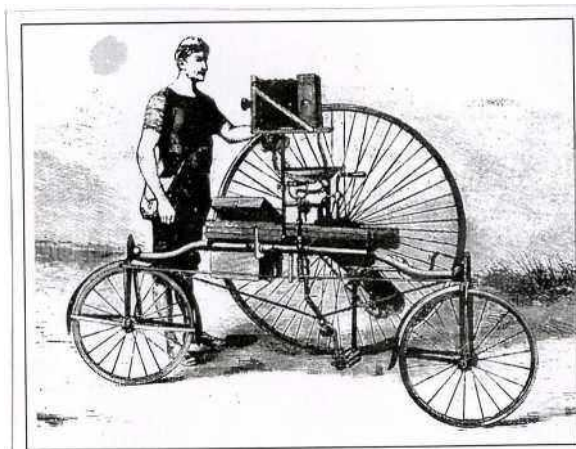
Fotograf Gustav Haetwig 1874.

hest var bekosteligt og endnu dyrere med både hest og vogn.

Efterhånden reduceredes fotografernes virke på grund af transportomkostningerne.

Løsningen kom ved bicyklens fremkomst. Køb af en bicycle var ganske vist en stor investering, men når først den var anskaffet, krævede den hverken føde eller særlig pasning, og endelig kunne den Jo heller ikke gå hen og dø.

Omkring 1880 var tricyklen udviklet, og den var langt mere praktisk end den høje bicycle. Det blev først

Rudge Rotary Tricycle 1880.

og fremmest tricyklen, der løste fotografernes transportproblem.

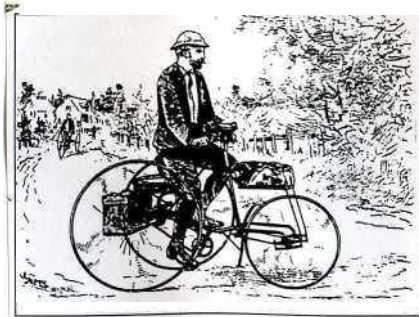
I British Journal & Photography Almanac for 1884 skriver en fotograf: "Tricyklen er blevet "the missing link" i mit fotografiske arbejde. Ridende på min Rotary tricycle kan jeg indenfor en time være 4 miles fra mit hjem." (oversat, red.)

I følge The British Journal of Photography kunne man dog også benytte den høje bicycle, idet flere fabrikanter fremstillede særlige anordninger til transport af kame-
raudstyr.

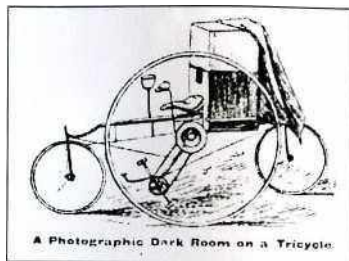
Men det var trods alt tricyklen, der var den mest egnede, og fabrikanterne, der altid var hurtige til at indse et behov med et større salg til følge, begyndte nu at fremstille særlige tricykler beregnet til fotografer og deres udstyr.

I 1886 patenterede George Eastman den første rullefilm, hvor man hidtil havde benyttet glasplader, og i 1888 var Kodak-kameraet udviklet til rullefilm. I 1892 var Kodak-kameraet masseproduceret, og dette revolutionerede fotograferingen med et kamera, der kunne holdes i hånden og betjenes uden særlige forklundskaber.

Cyklen havde givet mulighed for nem og billig transport, tillige kunne den benyttes til længere rejser. Fra cyklens tidligste barndom havde man rejst på cykel overalt i verden. Cyklister havde oplevet og set nye ting og steder. Ønsket om at kunne beskrive alt

Specialcykel til fotografer fra
Quadrant Cycle Co. 1889.

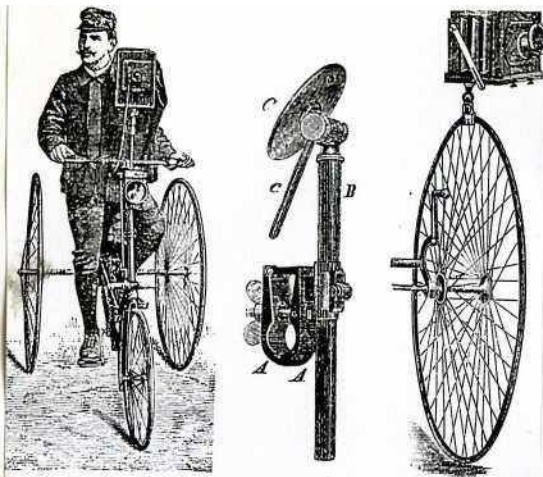

Coventry Rotary Tricycle 1889
med mørkekammer.

J. LANCASTER & SON, OPTICIANS.

OVOLISTS-
TOURING APPARATUS.

dette for andre var stort. Hidtil havde man tegnet og malet, hvad man havde set. Mange cyklister var virkelige kunstnere, men fremkomsten af rullefilmen ændrede alt dette. Nu kunne enhver tage billeder af hvad som helst og hvor som helst.

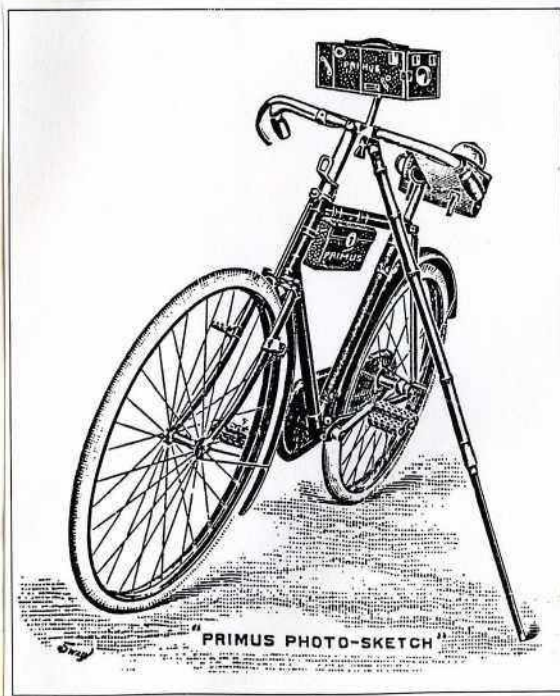
Sidst i 1890'erne udviklede Eastman Kodak et særligt box-kamera til cykelbrug.

Nu var det imidlertid safety-cyklerne, man benyttede, og fabrikanterne tilbød særlige anordninger til fastgørelse af fotoudstyr. Men tricykler blev fortsat anvendt, idet fotograferne kunne medbringe mørkekammer til fremkaldelse.

En fotograf beskriver i tidsskriftet *The Rambler* i 1897, hvorledes han har kørt over 3000 miles på en Coventry Rotary over hele England som professionel fotograf og altid fremkaldt sine billeder på cyklen.

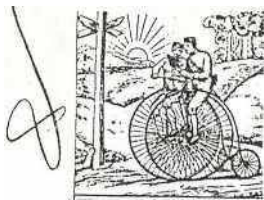
I 1909 fremkom det berømte Kodak Brownie lommekamera og nødvendigheden af særlige cykler til fotograferne var forsvundet. Nu kunne alle let medbringe sit fotografiapparat på cykelture.

En ny æra var begyndt for både cyklister og fotografer. □

Kilder

- British Journal & Photographic Almanac 1884
- Encarta 96 (CD)
- British Journal of Photography 1882
- Chambers Biographical Dictionary
- The Rambler 1891
- The Sketch 1896 and -97

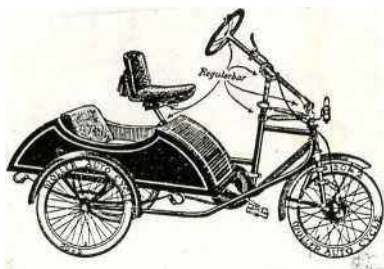
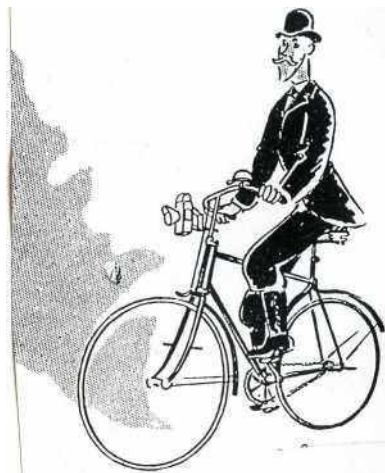
Blandinger

Det er ikke ret tit man støder på dansk litteratur om cykelhistorie.

men det kan forekomme i helt andre sammenhænge. I 1957 udkom 2. oplag og i 1965 4. oplag af en 19-siders pjece i en serie på 44 om danske virksomheder.

Nr. 36 omhandler danske cykel-fabrikker og beskriver tillige cyklens udvikling på sjældnen korrekt måde uden de sædvanlige urigtige gentagelser. Pjecen er skrevet af en overlærer L. Ankjær Jensen i Hillerød og omtaler alle cyklens tidsperioder med korrekte benævnelser på disse cykeltyper. Pjecen har mange illustrationer. Den kan anbefales og kan bestilles gennem bibliotekerne.

Den korrekte historie bag Moller Auto-Cykle kan nu fortælles, idet redaktionen har truffet en tidligere ansat i firmaet. Vi har yderligere fået overdraget firmaets katalog fra 1938. Historien vil blive omtalt i næste nr. af Cyclehistorisk Tidende. □

Den årlige auktion

Den årlige auktion over veterancykler og cykliabilia blev afholdt den 15. august i Gateshead i England.

Budene har været stigende år for år, men der kunne også gøres et billigt køb med bud, der lå langt under hvad man havde forventet, men naturligvis opnåede de sjældne genstande og veterancykler i god stand virkelig høje priser.

Det var National Cycle Museum, der solgte ud af deres dubletter samt flere samlere, der havde sat dele af deres samlinger til salg. Der var en stor samling cykelkuriositeter, legetøj, ornamenter, billeder og litteratur, som tiltrak et stort publikum fra flere lande.

Auktionen åbnede med salg af

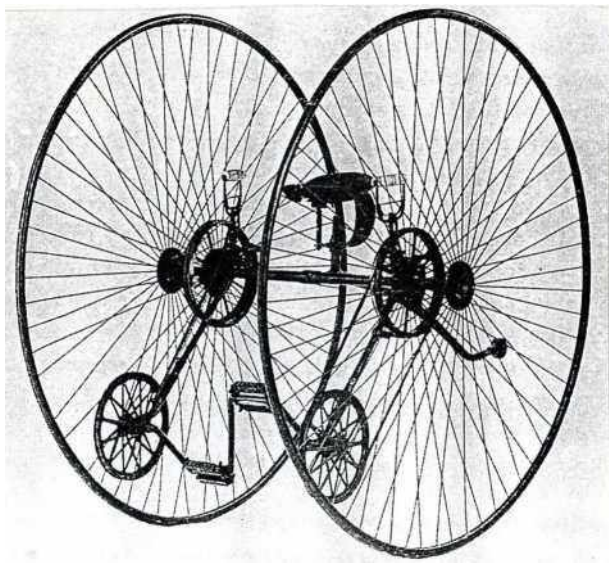
porcelæn m.v. med motiver af historiske cykler. Et krus, der sidste år opnåede en pris på £ 200 (2140 kr.) fik hammerslag på £ 112 (1198 kr.). Tallerkener og forskellige platter blev solgt for priser omkring 200 kr., en enkelt dog for £ 494 (5285 kr.).

Der var 67 kasser med bøger og tidsskrifter. De fleste kasser blev solgt for priser lidt over 200 kr., men en enkelt, der indeholdt flere gamle, sjældne bøger gik for £ 500 (5350 kr.).

38 stk. cykellygter var sat til salg, men sidste års exotiske priser blev ikke opnået i år. Den højeste pris opnåede en Lucas 315 Acetylator fra 1903 i god stand, den gik for en pris på £541 (5788 kr.).

Billeder og originale tegninger holdt sidste års priser, således opnåede et kobberstik hammerslag ved £ 224 (2340 kr.).

Der var omkring 100 cykler. Almin-

Otto Dicycle solgt for 517.000 kr.

delige Raleigh, BSA, Sunbeam osv. fra 20'erne og 30'erne opnåede sjældent bud over 400 kr. selvom flere var i virkelig god stand.

To Dursley-Pedersen var med på auktionen. Den ene - helt original - gik for £ 1235 (13.214 kr.), den anden var malet hvid og havde flere mangler, den så forfærdelig ud, men opnåede trods alt en pris på £ 1189 (12.720 kr.).

To safeties - rustne, men af en sjælden konstruktion - fik hammerslag på henholdsvis £ 1294 (13.845 kr.) og £ 1823 (19.500 kr.). Men der var flere sjældne cykler, som blev solgt under vurderingspris, således en Singer Tricykel i god stand til £ 2823 (30.206 kr.) og en meget sjælden tandem fra ca. 1890, der fik hammerslag på kun £ 4053 (43.367 kr.).

Der var kun tre høje bicycler med på auktionen, alle i særdeles god stand. De opnåede priser fra 19.500 til 24.500 kr. Det skyldes nok, at der er så mange til salg gennem veteranklub-blade og -tidsskrifter året rundt.

De tre træ-velocipeder var ikke særlig spændende. Den ene, en Hedges, blev dog solgt for £ 2700 (28.890 kr.).

Den mest spændende cykel på auktionen blev gemt til sidst. Det var en Otto DiCycle. For nogle år siden blev en tilsvarende solgt for 214.000 kr., så spændingen blandt de tilstedeværende var stor. De tre førstbydende med sto-

Et stik "What Next?" solgt for £ 224 (2340 kr.).

re tegnebøger forlod skuffet salen, da to kandidater kæmpede over telefonen, og endelig faldt hammeren ved £ 36.000, tillagt salær og moms ialt £ 48.292 (517.000 kr.).

Så skulle en af vore læsere have en "Otto" stående i cykelskuret, er den over en halv million værd! □

Platte solgt for £ 494 (5285 kr.).

CYCLEHISTORISK TIDENDE

Læserbreve

Er der blandt Cyclehistorisk Tidendes læsere nogen, der kender denne dynamo? Fabrikat, årgang eller andre informationer modtages.

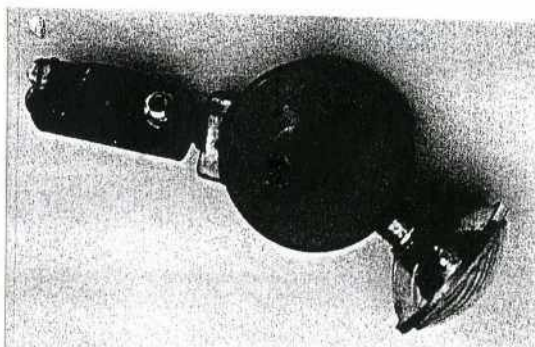
Kontakt venligst Jørgen Marcussen.

Til Cyclehistorisk Tidende

I det sidste blad var der en spændende artikel om cyklens anvendelse i militæret. I sidste afsnit, "Cycler i dansk militær" var der en lille fejl, som har stor betydning. Der omtales et lille hæfte, "Cyklen og dens Anvendelse i Hæren", udgivet i 1899.

I min udgave er trykkeåret 1889, og det har stor betydning med ti års

forskul i vores tidlige cykelhistorie.

I artiklen på side 7 er der et billede af en militær cykel fra Schweiz fra 1891, men den er allerede med i omtalte hæfte fra 1889.

Sidst i artiklen efterlyses oplysninger om cykelkompagnier i dansk militær. Dette kan jeg hjælpe med, selv om det er svært at finde en samlet beretning om emnet.

Jeg vedlægger materiale om garderhusarerne, og jeg vil prøve at finde mere.

Med venlig hilsen

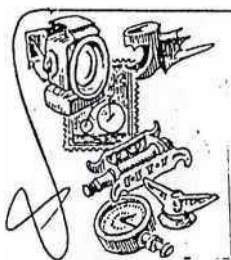
Gerhard Ryding

Redaktionens svar:

Redaktionen modtager med stor glæde læserbreve både mht. ris og ros, men også ønsker om cykelhistoriske emner, man gerne ser taget op.

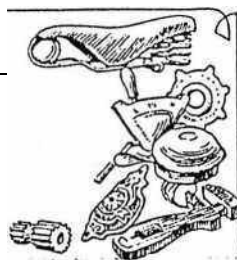
Vi takker for interessen. Vi beklager trykfejlen mht. trykkeåret for hæftet: Cyclen og dens Anvendelse i Hæren. Det skulle naturligvis have været 1889. Vi beklager.

Det tilsendte materiale samt tilsagn om yderligere vil danne grundlaget for en artikel om cykler i dansk militær i næste nr.! □

Køb, salg, bytte? efterlysninger

(gratis annoncer)

Desværre har vi ikke modtaget annoncer fra vore læsere - men set i Cycletidende, december 1891!

Kjøb og Salg.

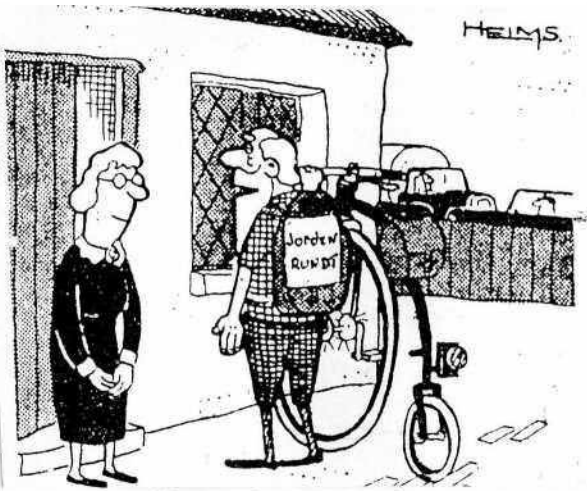
(Betalingen bedes indsendt samtidig med Annoncen.)

2 Ordinaries, 50" og 54", i god Stand, er tilsalgs for

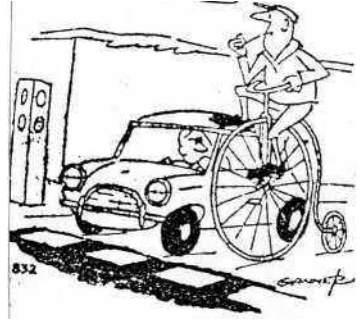
100 Kr. hos *Lubecker*, Mekanikus, Kronprinsessegade 44.

Bicycleter, 1 Pneumatic og 1 Cushion, begge med Diamond Stel og Kuglestyr, samt 1 Dame Bicyclelette med Cushion, næsten nye fejlfrie, alle af engelsk Fabrikat, ere tilsalgs for henholdsvis 270, 190 og 235 Kr. hos *O. Hansen*, Skvaldergade 13, Kjøbenhavn K.

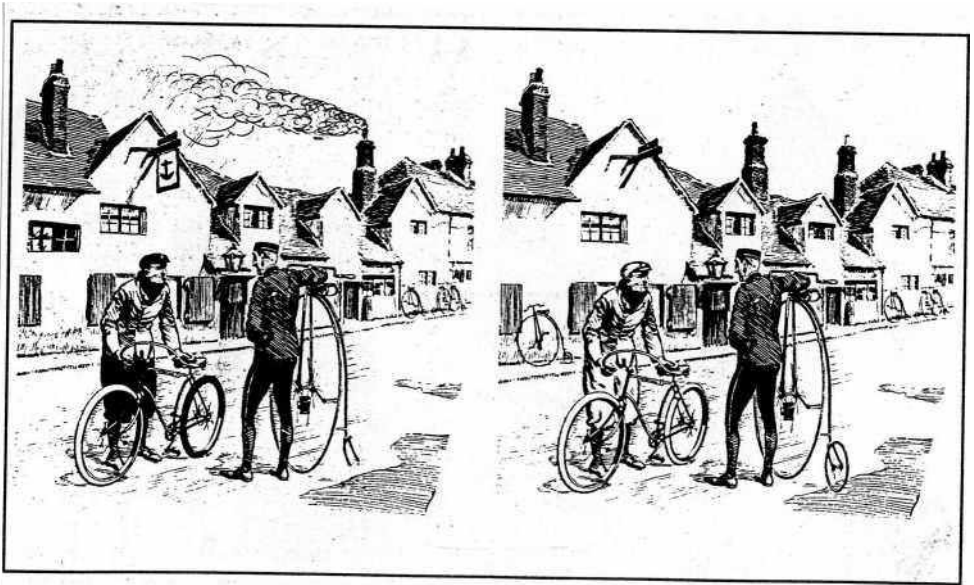
Bicyclette, Humber Beeston, elegant, letløbende, (360 Kr.), er til Salg for 200 Kr.,

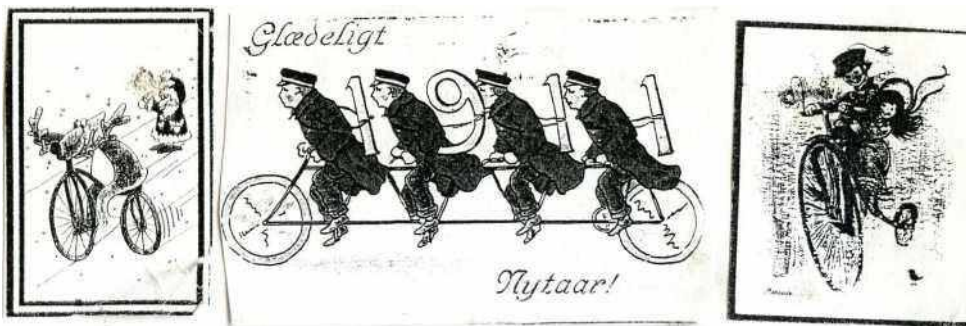
"Det tog længere end jeg regnede med!"

Ah, det er en af disse kondifolk igen!

Find 10 fejl!

Indhold

Fra redaktionen . . .	3
Cykelkuriositeter . .	4
Cyklen og fotografen	15
blandinger.....	18
Den årlige auktion...	19
Læserbreve.....	21
	22
Køb og salg.....	

Glædelig
Jul
og
Godt
Nytår!

På grund af portoforhøjelse ser vi os desværre nødsaget til at lade prisen for et årsabonnement stige med fem kr. til 85,- kr.

Abonnement for 1999 bedes venligst indbetalt på vedlagte giro inden 15. Januar.

Næste nummer udkommer februar 1999.

Artikler, indlæg, køb & salg o.s.v. modtages indtil 15. januar.